

оренди – відсутність мотивації щодо капіталовкладень у підвищення продуктивності земельних ділянок, відтворення землі як ресурсу;

– *незавершеність інституційних перетворень в аграрному секторі, законодавча неврегульованість земельних відносин*. Реформування власності не супроводжується належним правовим забезпеченням: відсутній повноцінний земельний кадастр, недостатньо регламентованою є соціальна функція земельної власності, не розв'язується проблема охорони землі як національного багатства. Розбіжності у формальному та фактичному статусах земельної власності змушують використовувати сурогатні форми обміну правочинностями (договори позики, дарування замість купівлі-продажу), що зумовлює тінізацію земельних відносин;

– *неефективність інститутів та механізмів, які формують вітчизняний ринок сільськогосподарської продукції*. Більшість каналів збування продукції монополізовано посередниками, практично відсутня розвинена інфраструктура доведення продукції до споживача, регіональні ринки послуг з перероблення продукції є олігополіями. Розв'язання цих проблем пов'язано з формуванням кооперативних каналів збування, але вітчизняне законодавство не орієнтовано на таку форму господарювання.

Нейтралізація інституціональних загроз має передбачати більш жорстку нормативну регламентацію відносин власності на землю, посилення соціальної функції земельної власності. Від того, наскільки успішно вдасться реалізувати зазначені завдання в остаточній редакції Закону України «Про ринок земель», залежатимуть майбутні параметри продовольчої безпеки країни.

ПРІОРИТЕТНИЙ РОЗВИТОК ВІТЧИЗНЯНОГО АПК – ГОЛОВНИЙ ЧИННИК ГАРАНТУВАННЯ ПРОДОВОЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ

*О. В. Роздайбіда, кандидат економічних наук, доцент
Національний університет «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»*

Пріоритетність розвитку агропромислового комплексу та соціального розвитку села в національній економіці зумовлюється винятковою значущістю та незамінністю вироблюваної продукції сільського господарства в життєдіяльності людини і суспільства, потребою відродження селянства як господаря землі, носія моралі та національної культури. Отже, АПК є основною цариною створення життєдіяльних умов не тільки для мешканців села, а й для всіх людей, незалежно в якій – матеріальній, обслуговуючій або духовній суспільній діяльності вони перебувають.

Актуальність проблеми пріоритетного розвитку АПК і гарантування продовольчої безпеки не знижується ні зі зміною світової політичної системи, ні

з науково-технічним поступом світової цивілізації. Водночас ця проблема має різні аспекти вияву в різних макрорегіонах, державах, та територіях.

Гарантування продовольчої безпеки є також однією із найважливіших сучасних проблем Української держави. Насамперед необхідність державного гарантування продовольчої безпеки впливає з конституційного визначення України як соціальної держави (ст. 1 Конституції України), політика якої спрямована на створення умов щодо забезпечення гідного рівня життя людини, і положень ст. 48 Конституції України, яка закріплює право кожної особи на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї, що включає достатнє харчування, одяг, житло. З цих конституційних положень впливає, що держава повинна проводити таку політику, зокрема продовольчу, яка має захищати права громадян на повноцінне харчування.

Реалізація найістотніших конституційних прав людини значною мірою забезпечується продукцією аграрного сектору економіки. Агропромисловий комплекс країни має пріоритетне значення у формуванні продовольчих ресурсів держави, забезпеченні потреб населення продуктами харчування і сировиною для переробної промисловості, що набуває вирішального значення в гарантуванні продовольчої безпеки держави, розвитку внутрішнього і зовнішнього аграрного ринку, поліпшенні матеріального добробуту і життєвого рівня жителів України.

У науковій літературі є різні думки з приводу визначення поняття продовольчої безпеки. Серед найбільш поширених визначень можна виокремити три умовні групи: продовольча безпека характеризується певним рівнем забезпеченості країни продуктами харчування вітчизняного виробництва; продовольча безпека країни визначається за наявністю на національному продовольчому ринку достатньої кількості продовольства (незалежно від місця виробництва цієї продукції); продовольча безпека країни характеризується за допомогою двох критеріїв. Останнє визначення є найбільш комплексним. Воно відображає не тільки наявність у країні достатньої для харчування кількості продовольства, а й економічну спроможність населення його придбати. Немає єдності щодо підходів у визначенні категорії продовольчої безпеки навіть у чинних законодавчих та нормативно-правових актах. Усі наведені визначення продовольчої безпеки є дещо звуженими і потребують уточнення, оскільки саме від правильного розуміння поняття продовольчої безпеки залежать уся подальша діяльність та успіх державної політики, спрямованої на її формування.

Вважаємо, що на сьогодні гарантування продовольчої безпеки країни передбачає вжиття системи заходів держави щодо запровадження загальнонаціональної стратегії продовольчого забезпечення населення, прийняття закону «Про продовольчу безпеку», визначення державних органів, відповідальних за створення та підтримання державного продовольчого резерву, а також поставок якісної і безпечної продукції для споживачів.